

Rozwój rynku: Masa włóknista i makulatura (CN 47) — 2015–2025

Introduction

Przedmiotem niniejszego raportu jest handel zagraniczny Unii Europejskiej produktami objętymi działem 47 Zharmonizowanego Systemu (HS) – masa włóknista z drewna lub z pozostałego włóknistego materiału celulozowego; papier lub tektura z odzysku (makulatura i odpady) – w okresie od 2015 do 2025 roku. Kategoria ta obejmuje kluczowe surowce dla przemysłu papierniczego i opakowaniowego, w tym masę celulozową drzewną (siarczanową, siarczynową, do przerobu chemicznego), masy półchemiczne oraz makulaturę. Analiza opiera się na pełnych danych rocznych z unijnego systemu monitorowania handlu, co pozwala na rzetelne porównanie wartości, wolumenów i cen na przestrzeni całej dekad.

1. Od deficytu do nadwyżki: fundamentalna zmiana pozycji handlowej UE

W ciągu analizowanej dekady Unia Europejska przeszła od trwałego deficytu do pokaźnej nadwyżki w obrotach masą włóknistą i makulaturą. Zmiana ta jest wypadkową silnego wzrostu eksportu przy jednoczesnej stabilizacji, a nawet spadku wolumenu importu.

Eksport w górę o 76%, napędzany zarówno wolumenem, jak i cenami

Wartość unijnego eksportu poza UE wzrosła z 3,33 mld EUR w 2015 r. do 5,87 mld EUR w 2025 r., co oznacza wzrost o 76,2% (Handel). W tym samym czasie wolumen eksportu zwiększył się o 23,9% (z 11,2 mln ton do 13,9 mln ton), a średnia cena jednostkowa wzrosła o 42,2% – z 297,5 EUR/t do 423,2 EUR/t. Oznacza to, że wzrost wartości eksportu był w dużej mierze efektem korzystnych tendencji cenowych, wspartych przez rosnący popyt światowy.

Stabilny spadek importu i gwałtowna poprawa salda

Po stronie importu wartość zakupów z krajów trzecich obniżyła się z 5,30 mld EUR w 2015 r. do 4,88 mld EUR w 2025 r. (-8,0%), przy spadku wolumenu o 9,6%. Przeciętna cena importowa pozostała praktycznie bez zmian (+1,8%). Dzięki tym przeciwnym tendencjom

saldo wymiany handlowej zmieniło się z deficytu wynoszącego -1,97 mld EUR w 2015 r. na nadwyżkę +996 mln EUR w 2025 r. (poprawa o 150,6%) (Handel). Jest to rzadki przykład odwrócenia strukturalnej pozycji deficytowej w handlu surowcami.

UE zredukowała zależność od importu netto do symbolicznego poziomu

Wskaźnik zależności od importu netto, obrazujący udział importu netto w całkowitym zużyciu wewnątrzunijnym, spadł z 26,6% w 2006 r. (pierwszy dostępny rok) do zaledwie 5,1% w 2024 r. (Zależność od importu netto). W 2023 r. wskaźnik był nawet ujemny (-4,3%), co oznacza, że UE stała się na chwilę eksporterem netto również w ujęciu całkowitego zużycia. Ten spadek o 80,7% potwierdza rosnącą samowystarczalność Wspólnoty w zakresie mas włóknistych.

2. Azja przejmie rolę głównego motoru wzrostu eksportu

Zmiana geograficznej struktury eksportu była jednym z najbardziej wyrazistych zjawisk minionej dekady. O ile Ameryka Północna i tradycyjne rynki europejskie straciły na znaczeniu, o tyle gwałtownie wzrósł popyt ze strony dynamicznie rozwijających się gospodarek azjatyckich.

Indie, Wietnam i Tajlandia – nowe filary popytu na unijną masę włóknistą

Spośród największych partnerów eksportowych, najsilniej urósł eksport do Indii (z 187 mln EUR do 615 mln EUR, +229,3%), Wietnamu (z 20 mln EUR do 117 mln EUR, +473,0%) oraz Tajlandii (z 38 mln EUR do 140 mln EUR, +268,4%) (Główni partnerzy handlowi). Do grona dynamicznych odbiorców dołączyła również Turcja (+97,7%) i Indonezja (+40,0%). Kraje te inwestują w moce produkcyjne przemysłu papierniczego, co generuje rosnące zapotrzebowanie na surowiec z UE.

Chiny pozostają największym odbiorcą, ale ich dominacja słabnie

Mimo że Chiny niezmiennie zajmują pierwsze miejsce wśród odbiorców unijnej masy włóknistej (wzrost z 1,57 mld EUR do 2,25 mld EUR, +43,6%), ich względny udział w eksporcie uległ obniżeniu. Znajduje to odzwierciedlenie w spadku wskaźnika koncentracji eksportu HHI z 2452 w 2015 r. do 1766 w 2025 r. (-28,0%) (Koncentracja rynku). W przeciwieństwie do eksportu, import pozostaje bardziej skoncentrowany – HHI importu wzrósł z 2286 do 2869 (+25,5%), co wynika z umacniania się pozycji Brazylii jako głównego dostawcy.

Dywersyfikacja rynków eksportowych zmniejsza ryzyko koncentracji

Spadek koncentracji eksportu, szczególnie widoczny w przypadku wolumenu (HHI spadło z 3583 do 1297, czyli o 63,8%), świadczy o skutecznej dywersyfikacji geograficznej. Zjawisko to ogranicza wrażliwość unijnych producentów na wahania popytu ze strony pojedynczego importera i sprzyja stabilniejszemu wzrostowi wartości sprzedaży.

3. Struktura towarowa i wstrząsy cenowe – dominacja masy siarczanowej i rosnąca zmienność

Analizowany dział CN 47 grupuje kilka wyraźnie różniących się segmentów produktowych. Różna dynamika w tych podkategoriach wyjaśnia zarówno przesunięcia w bilansie handlowym, jak i epizody silnej zmienności cen.

Segment CN 4703 odpowiada za lwią część wartości handlu

Zarówno w imporcie, jak i w eksporcie kluczowe znaczenie ma masa celulozowa drzewna sodowa lub siarczanowa, inna niż do przerobu chemicznego (CN 4703) (Porównanie segmentów). W eksporcie wartość sprzedaży tego segmentu wzrosła z 1,49 mld EUR w 2015 r. do 4,05 mld EUR w 2025 r. – to główne źródło poprawy bilansu. Drugim istotnym segmentem eksportowym jest makulatura (CN 4707), której wartość oscylowała wokół 0,8–1,2 mld EUR, jednak bez wyraźnego trendu wzrostowego (z 932 mln EUR w 2015 r. do 836 mln EUR w 2025 r.). W imporcie dominuje ten sam segment CN 4703, który wahał się od 2,93 mld EUR (w 2020 r.) do 5,61 mld EUR (w 2022 r.), kończąc okres w 2025 r. kwotą 4,03 mld EUR.

Specjalizacja północnych krajów UE i Portugalii filarem unijnej produkcji

Produkcja mas włóknistych w UE jest silnie skoncentrowana w kilku krajach. Najwyższymi wskaźnikami ujawnionych przewag komparatywnych (RSCA) w 2025 r. charakteryzują się Finlandia (0,8224), Szwecja (0,7273), Portugalia (0,6057), Estonia (0,4337) i Austria (0,1826) (Specjalizacja). Wartość produkcji całkowitej wzrosła z 7,55 mld EUR w 2015 r. do 12,19 mld EUR w 2024 r. (+61,4%), podczas gdy wolumen produkcji zwiększył się w tym okresie o 5,5% (Produkcja). Wzrost wartości produkcji przy umiarkowanym wzroście ilościowym odzwierciedla globalny wzrost cen mas celulozowych.

Skokowe wzrosty cen w latach 2021–2022 zaburzyły handel z kluczowymi partnerami

Analiza zmienności danych ilościowych i cenowych ujawnia liczne szoki cenowe, szczególnie dotkliwe w eksporcie do Azji. Przykładowo, w 2021 r. średnia cena eksportowa do Wietnamu wzrosła o 140,6% w porównaniu z poprzednim okresem bazowym, przy jednoczesnym spadku wolumenu o 41,2% (Szoki i zmienność). Podobne skoki odnotowano w eksporcie do Tajlandii (+113,4%), Indonezji (+42,6) i Indii (+76,1%). Po stronie importu najbardziej spektakularny wzrost cen dotyczył dostaw ze Stanów Zjednoczonych w 2022 r. (+47,1%). Te epizody odzwierciedlają zarówno globalne zakłócenia łańcuchów dostaw po pandemii, jak i spekulacyjne napięcia na rynkach surowców drzewnych.

Conclusion

Unijny handel masą włóknistą i makulaturą przeszedł w latach 2015–2025 głęboką transformację. Wspólnota z importera netto stała się eksporterem netto, a zależność od dostawców zewnętrznych zmalała do historycznie niskiego poziomu. Siłą napędową była rosnąca sprzedaż wysoko przetworzonej masy celulozowej siarczanowej do Azji, przy jednoczesnej specjalizacji i wzroście efektywności producentów z Finlandii, Szwecji i Portugalii. Wyzwaniem pozostaje duża zmienność cen i ryzyko koncentracji importu wokół kilku dostawców (zwłaszcza Brazylii). Dalsza dywersyfikacja rynków zbytu oraz utrzymanie przewag kosztowo-jakościowych będą kluczowe dla utrzymania korzystnej pozycji handlowej UE w tym strategicznym segmencie surowców.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.